

17. 9. 2024

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová úprava doručování platebních rozkazů

Zásadní změny v doručování platebních rozkazů účinné od 1. července 2024 mohou ovlivnit věřitele i dlužníky. Spolu se zákonem o hromadném občanském řízení soudním byly přijaty i související novely, zejména pak novela o. s. ř.. Nejvýznamnější změna - kromě hromadných řízení - se týká doručování platebních rozkazů, což by mělo mít pozitivní dopad na rychlost a efektivitu soudních řízení, zejména při vymáhání dluhů.

Zatímco se média hojně zabývají novinkami ohledně hromadného řízení, změny v doručování platebních rozkazů zůstaly zatím bez povšimnutí, a přitom se jedná o významný posun, který může podstatně ovlivnit např. poskytování úvěrů, jejich správu i vymáhání.

Změna v doručování platebních rozkazů

Dosavadní úprava § 173 odst. 1 o. s. ř. vylučovala možnost náhradního doručení platebního rozkazu. To znamenalo, že pokud si žalovaný nevyzvedl zásilku s platebním rozkazem, soud nemohl využít fikci doručení a platební rozkaz byl považován za nedoručený. V takovém případě musel soud vydaný platební rozkaz zrušit dle § 173 odst. 2 o. s. ř. Tato úprava byla často kritizována zejména proto, že umožňovala dlužníkům vyhnout se účinkům platebního rozkazu prostým nevyzvednutím zásilky.

Novela o. s. ř. však tuto praxi mění. Nově se zavádí dvojkolejnost doručování platebních rozkazů v závislosti na způsobu doručení. V případech, kdy bude doručováno do datové schránky, bude možné využít fikci doručení, obdobně jako je tomu u tzv. kvalifikované výzvy dle § 114b o. s. ř. nebo u doručování předvolání k přípravnému jednání dle § 114c o. s. ř. Platební rozkaz tak bude po deseti dnech od doručení považován za doručení, i když datová schránka nebude otevřena.

U doručování platebních rozkazů jinými způsoby však zůstává náhradní doručení nadále vyloučeno, což znamená, že mimo případů doručování do datové schránky zůstane praxe doručování stejná jako dosud. Tedy pokud adresát zásilku s platebním rozkazem nepřevzme, bude platební rozkaz nedoručený a soud jej bude muset zrušit a případně rozhodnout rozsudkem pro uznání.

Dopady na praxi

Tato změna má potenciál výrazně zvýšit počet úspěšných platebních rozkazů. Díky tomu budou věřitelé moci rychleji a efektivněji získat exekuční titul proti nekontaktním dlužníkům se zpřístupněnou datovou schránkou. Zatímco dosud bylo nutné v případech nedoručení platebního rozkazu přistoupit k vydání výzvy dle § 114b o. s. ř. a následnému vydání rozsudku pro uznání dle § 153a o. s. ř., nová úprava umožní, aby celý proces skončil jediným úkonem - vydáním platebního rozkazu, který bude doručen fikcí do datové schránky.

To nejen zkrátí dobu potřebnou pro získání exekučního titulu, ale také sníží administrativní zátěž soudů, které nebudou muset opakovaně zajišťovat doručení platebního rozkazu a vydávat další rozhodnutí v případech, kdy dlužník nereaguje na doručené písemnosti.

Mezi negativa této novely lze počítat dopad na dlužníky, kteří sice mají povinně zřízenou datovou

schránku, reálně ji ale nevyužívají. V březnu 2024 bylo 450 000 zřízených, ale nikdy neotevřených datových schránek.[1] To představuje velký potenciální problém, protože je zde vážné riziko, že tito majitelé se o případném platebním rozkazu nedozví.

Jako další problém lze vnímat poměrně krátkou desetidenní lhůtu začínající dodáním platebního rozkazu do datové schránky. Pokud nedojde k přihlášení během této doby, má se uplynutím desátého dne lhůty platební rozkaz za doručeny. Tím je reálně všem subjektům s datovou schránkou znemožněno být off-line více než 10 dní. Samozřejmě lze nastavit přístupy pro jinou osobu, ale nebylo by jednodušší zavést možnost „vypnutí“ datové schránky na určitý počet dní, např. 4 týdny za kalendářní rok?

Člověk v tísní v souvislosti s touto novelou varuje před rizikem vymyšlených pohledávek, na které bude podán návrh na vydání (elektronického) platebního rozkazu a dojde pak k doručení fikcí.[2] Toto riziko hodnotím jako poměrně malé, protože i u fiktivních pohledávek je nutné hradit soudní poplatek, který v případě platebního rozkazu činí 5 % ze žalované částky, u elektronického platebního rozkazu to jsou 4 %. Tento soudní poplatek může působit jako první pojistka proti zneužití platebního rozkazu.

Nicméně lze každému držiteli datové schránky důrazně doporučit, aby datovou schránku kontroloval a zejména si nastavil notifikace na příchozí datové zprávy.

Další změny, které novela přináší

Kromě změn v doručování platebních rozkazů přináší novela občanského soudního řádu i další významné změny. Jednou z nich je zrušení limitace výše žalované částky v řízení zahájeném návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu. Dosavadní limit 1 000 000 Kč, který byl stanoven § 174a o. s. ř., je nově zrušen, což znamená, že bude možné vydat platební rozkaz na neomezeně vysoké peněžité plnění.

Tato změna bude mít velký význam zejména pro věřitele, kteří v minulosti naráželi na problém s vymáháním vysokých dluhů prostřednictvím elektronických platebních rozkazů.

Další změnou je zpřísnění doručování na ohlašovny, které se bude týkat případů, kdy první pokus o doručení není úspěšný a žalovaný zůstane pasivní. V takových případech se pro další doručování využije pouze vyvěšení na úřední desce soudu, což výrazně zjednoduší a urychlí proces doručování, ale zároveň klade větší nároky na žalované, kteří by si nově měli být vědomi tohoto způsobu doručování.

Závěr

Novela občanského soudního řádu, která vstoupila v platnost 1. července 2024, přináší podstatné změny, které se dotknou nejen soudů, ale především věřitelů a dlužníků. Zatímco věřitelé mohou být spokojeni s rychlejším a efektivnějším procesem získání exekučního titulu, dlužníci by si měli být vědomi zvýšených nároků na pozornost při doručování soudních písemností, zejména v případě doručování do datových schránek.



Eliška Miklíková,
advokátka

EVERSHEDS SUTHERLAND

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz

[1] Viz článek >>> [zde](#).

[2] Viz článek >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení §](#)

503 zákona o zvláštních řízeních soudních

- De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita